

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี 2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรีในประเด็นต่อไปนี้ 2.1 ทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรีที่ใช้หลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี 2.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีที่มีต่อหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี วิธีดำเนินการวิจัย การวิจัยเรื่องนี้เป็นวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีขั้นตอนและแบบแผนการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ในระหว่างวิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) กับวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) เครื่องมือหลัก ได้แก่ แบบตรวจสอบประสิทธิภาพของโครงสร้างหลักสูตร แบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรีแบบบันทึกความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาตรีที่มีต่อทักษะการทำงานเป็นทีมของตนเอง แบบวัดความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีที่มีต่อหลักสูตร แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นและมีการหาคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน และปรับปรุงเครื่องมือและนำไปใช้ ซึ่งจากการดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอนได้จะนำเสนอสรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะการวิจัยดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาและตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีานยนต์มหาชัย พบว่า ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตร ชื่อ การพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีานยนต์มหาชัย (THE DEVELOPMENT OF THE ENRICHMENT CURRICULUM ON TEAM WORKING SKILLS FOR UNDERGRADUATE STUDENTS OF

MAHACHAI INSTITUTE OF AUTOMATIVE TECHNOLOGY) และมีการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่าประสิทธิภาพในภาพรวมของหลักสูตรมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D = 0.18)

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรีในประเด็นต่อไปนี้

2.1 ทักษะในการจัดการการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรีที่ใช้หลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี พบว่า ผลจากการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมโดยการประเมินตนเองของนักศึกษา พบว่าภาพรวมก่อนการอบรมมีผลการประเมินอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.50$, S.D. = 0.35) และภาพรวมหลังการใช้หลักสูตร มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.23) และจากการเปรียบเทียบ ผลการใช้หลักสูตรก่อนและหลัง พบว่านักศึกษาที่เข้าอบรมโดยใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีทักษะการทำงานเป็นทีมหลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกันสมมติฐานข้อที่ 1 และผลจากการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมโดยครูหลังการฝึกอบรม พบว่า ภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.50$, S.D. = 0.35) และจากเปรียบเทียบ พบว่านักศึกษาที่เข้าอบรมโดยใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีทักษะการทำงานเป็นทีมหลังใช้หลักสูตรสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกันสมมติฐานข้อที่ 1

2.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีที่มีต่อหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี พบว่า ผลจากการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่เข้ารับการอบรมพบว่า ภาพรวม ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า รายการด้านวิทยากรมีวิธีการ/ทักษะการนำเสนอข้อมูล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.49) และด้านวิทยากร เกี่ยวกับการให้ความรู้ด้านผลที่ได้รับจากการฝึกอบรม เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ในการเรียนและการปฏิบัติงานในอนาคต และ ด้านการบริการเกี่ยวกับการต้อนรับ/การอำนวยความสะดวกมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด มีระดับความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.49) ซึ่งสอดคล้องกันสมมติฐานข้อที่ 2 นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์นักศึกษาภายหลังการอบรมพบว่านักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมมากขึ้นเห็นความสำคัญของการทำงานเป็นทีมกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพ และเห็นว่าตนเองมีทักษะการทำงานเป็นทีมที่สูงขึ้นภายหลังการฝึกอบรม และมองว่าสิ่งที่ตนเองควรพัฒนาเรื่องการทำงานและการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นการควบคุมอารมณ์ โดยเห็นว่าการทำงานเป็นทีมเป็นประโยชน์และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี มีผลการวิจัยที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการพัฒนาและตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี พบว่า ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตร ชื่อ หลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยียานยนต์มหาชัย (THE DEVELOPMENT OF THE ENRICHMENT CURRICULUM ON TEAM WORKING SKILLS FOR UNDERGRADUATE STUDENTS OF MAHACHAI INSTITUTE OF AUTOMATIVE TECHNOLOGY) และมีการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า ภาพรวมประสิทธิภาพของหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73, S.D. = 0.18$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรผู้วิจัยได้นำหลักการแนวคิดของการวิจัยและพัฒนา ผสมผสานกับแนวทางการวิจัยเชิงผสมวิธี ตลอดจนได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรที่มีความครอบคลุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการหาข้อมูลพื้นฐาน ในขั้นของการวิจัย R1 ที่มีการเก็บข้อมูลพื้นฐานความต้องการจำเป็นอย่างครอบคลุมทุกแหล่งข้อมูลทั้งข้อมูลประเภทปฐมภูมิและทุติยภูมิที่เกี่ยวข้อง โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการผสมผสานทั้งวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ต่อมาในขั้นตอนการพัฒนา 1 (Development 1) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากขั้นการวิจัย 1 มาประมวลและกำหนดเป็นร่างหลักสูตรที่มีความครอบคลุม ด้านการกำหนดเป้าหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลอีกทั้งมีการหาประสิทธิภาพทั้งจากผู้เชี่ยวชาญและมีการทดลองใช้ก่อนนำหลักสูตร ไปใช้จริงจึงทำให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler, 1950, pp. 1-2) จะมุ่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์ ประสิทธิภาพของประสบการณ์และการประเมินผลตามจุดมุ่งหมายการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยขั้นที่ 1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งกำเนิด (Sources) ที่จะเป็พื้นฐานในการตัดสินใจ 3 แหล่งด้วยกันคือ 1. ศึกษาจากสังคม 2. ศึกษาจากตัวผู้เรียน 3. ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสอดคล้องกับ ประโยชน์ คล้ายลักษณะ และคณะ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาศมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีมของบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่า 1. บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต้องการพัฒนาศมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีมในมิติเกี่ยวกับ การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การไว้เนื้อเชื่อใจ และการยอมรับนับถือ โดยต้องการ

วิธีการพัฒนาสมรรถนะในลักษณะการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การฝึกอบรม และการฝึกปฏิบัติงานกับผู้เชี่ยวชาญ 2. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีมของบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีลักษณะเป็น หลักสูตรการฝึกอบรม และคู่มือการฝึกอบรมที่ประกอบด้วยโครงสร้างสำคัญ 6 ส่วน ได้แก่ หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตรเนื้อหาหลักสูตรและกิจกรรมการฝึกอบรม กระบวนการฝึกอบรม การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรีในประเด็นต่อไปนี้

2.1 ทักษะในการจัดการการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรีที่ใช้หลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี พบว่า ผลจากการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมโดยการประเมินตนเองของนักศึกษา พบว่า ภาพรวมก่อนการอบรมมีผลการประเมินอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.50$, S.D. = 0.35) และภาพรวมหลังการใช้หลักสูตร มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.23) และจากการเปรียบเทียบ ผลการใช้หลักสูตรก่อนและหลัง พบว่า นักศึกษาที่เข้าอบรมโดยใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีทักษะการทำงานเป็นทีมหลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 และผลจากการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมโดยครูหลังการฝึกอบรม พบว่า ภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.50$, S.D. = 0.35) และจากเปรียบเทียบ พบว่านักศึกษาที่เข้าอบรมโดยใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีทักษะการทำงานเป็นทีมหลังใช้หลักสูตรสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการฝึกอบรมมีการเตรียมความพร้อมทั้งด้านเนื้อหาที่ครอบคลุมและมีวิทยากรที่มีคุณภาพและประสบการณ์มีทั้งการถ่ายทอดความรู้ในภาคทฤษฎีที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมก่อนนำความรู้ดังกล่าวสู่การปฏิบัติ อีกทั้งยังมีการจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติจริงในระหว่างการฝึกอบรมซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้และความเข้าใจที่ลึกซึ้ง ซึ่งสอดคล้องกับ ชำรงบัวศรี (2532, หน้า 278) ในการนำหลักสูตรไปใช้จะต้องมีการเตรียมพร้อมหลายองค์ประกอบหลายประการด้วยกันซึ่งเป็นขั้นตอนจะต้องเตรียมก่อนนำไปใช้ได้แก่ 1. การประชาสัมพันธ์หลักสูตร 2. การเตรียมบุคลากร ในขั้นตอนนี้จะต้องมีการเตรียมให้พร้อมได้แก่ ครูผู้สอน หรือวิทยากร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 3. เตรียมวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน เครื่องมือ เครื่องใช้และอาคารสถานที่ 4. การเตรียมระบบบริหารของสถานศึกษา ระบบบริหารสถานศึกษาจะต้องมีความพร้อมต่อการนำหลักสูตรไปใช้ 5. การเตรียมงบประมาณค่าใช้จ่าย ในการนำหลักสูตรไปใช้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในแต่ละหลักสูตร

2.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีที่มีต่อหลักสูตรเสริมทักษะการทำงาน เป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี พบว่า ผลจากการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่เข้ารับการอบรมพบว่า ภาพรวม ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า รายการด้านวิทยากรมีวิธีการ/ทักษะการนำเสนอข้อมูล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.49) และด้านวิทยากร เกี่ยวกับการให้ความรู้ด้านผลที่ได้รับจากการฝึกอบรม เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ในการเรียนและการปฏิบัติงานในอนาคต และด้านการบริการเกี่ยวกับการต้อนรับ/การอำนวยความสะดวกมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.49) ซึ่งสอดคล้องกันสมมติฐานข้อที่ 2 นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์นักศึกษากายหลังการอบรม พบว่า นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมมากขึ้น เห็นความสำคัญของการทำงานเป็นทีมกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพ และเห็นว่าตนเองมีทักษะการทำงานเป็นทีมที่สูงขึ้นภายหลังกการฝึกอบรม และมองว่าสิ่งที่ตนเองควรพัฒนาเรื่องการทำงานและการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นการควบคุมอารมณ์ โดยเห็นว่าการทำงานเป็นทีมเป็นประโยชน์และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการฝึกอบรมวิทยากรได้มีการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน โดยมีการฝึกปฏิบัติจริงให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการทำงานเป็นทีมที่มีประโยชน์ต่อการทำงานและในชีวิตประจำวัน อีกทั้งระหว่างการจัดกิจกรรมฝึกอบรมมีการดูแลบริการผู้เรียนให้มีความสะดวกในการอบรม ซึ่งสอดคล้องกับ สุนีย์ ภูพันธ์ (2546, หน้า 227) ได้นำเสนอขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้ 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการใช้หลักสูตรในการเตรียมการใช้หลักสูตรเป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างยิ่ง นับตั้งแต่การตรวจสอบ ทบทวนหลักสูตรตามหลักการทฤษฎีหลักสูตร การทำโครงการและวางแผนการศึกษานำร่องเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรหรือการทดลองการใช้หลักสูตร การประเมินโครงการศึกษาทดลอง การประชาสัมพันธ์หลักสูตร และการเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการใช้หลักสูตรในการนำหลักสูตรไปใช้นี้ เป็นการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การใช้หลักสูตร ได้แก่ การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร บริการวัสดุหลักสูตร การจัดอำนวยความสะดวกต่างๆ ขั้นที่ 3 ขั้นติดตามและประเมินการใช้หลักสูตร เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน 2. การติดตามและการประเมินผลการใช้หลักสูตร

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรีผู้วิจัยแบ่งข้อเสนอแนะเป็น 2 กลุ่ม คือ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การกำหนดเนื้อหาในการฝึกอบรมควรเป็นไปตามความต้องการจำเป็นของนักศึกษาในแต่ละสถานศึกษา ดังนั้นการกำหนดเนื้อหาในการฝึกอบรมควรมีการหาความต้องการจำเป็นจากนักศึกษาแต่ละสถานศึกษา

1.2 การเลือกวิธีการถ่ายทอดหรือการฝึกอบรม และสื่อที่ใช้ในการถ่ายทอดควรมุ่งถึงลักษณะและวัยของผู้รับการอบรม เพื่อนำไปสู่การถ่ายทอดที่มีประสิทธิภาพ

1.3 การฝึกอบรมควรมีการถ่ายทอดทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติเพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีพื้นฐานและมีการให้ฝึกปฏิบัติจริงเพื่อเป็นการตรวจสอบความรู้และเป็นการสร้างทักษะ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การพัฒนาพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมสถานศึกษาควรให้ความสำคัญและกับทุกสาขาวิชาโดยการวิจัยในครั้งต่อไปอาจนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปใช้อบรมกับนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นต้น

2.2 การวิจัยในครั้งนี้งานศึกษาทักษะการทำงานเป็นทีมซึ่งเป็นผลที่เกิดจากใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ดังนั้นการวิจัยในครั้งต่อไปควรมีการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควบคู่ไปกับทักษะการทำงานเป็นทีม

2.3 การพัฒนาหลักสูตรเสริมสำหรับนักศึกษานอกเหนือจากการพัฒนาทักษะในการทำงานเป็นทีมอาจพัฒนาทักษะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ